

**KOMENDANT GŁÓWNY
STRAŻY GRANICZNEJ**

KG-CU-II.072.90.2022

Warszawa, dnia 19 kwietnia 2023 r.

**Pan Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich**

Szanowny Panie Rzeczniku,

odpowiadając na ponowne wystąpienie Pana Rzecznika w sprawie uzupełnienia zapewnianej przez Straż Graniczną pomocy psychologicznej cudzoziemcom przebywającym w strzeżonych ośrodkach dla cudzoziemców w formule przyjmowania przez właściwe organy Straży Granicznej wsparcia ze strony organizacji pozarządowych w przedmiotowym zakresie, przekazuję stosowne informacje.

Na wstępie pragnę ponownie podkreślić, że Straż Graniczna dokłada wszelkich starań, aby proces zabezpieczania m.in. pomocy psychologicznej - również w zakresie postulowanego przez Pana Rzecznika dostępu do psychologa zewnętrznego - dla osób umieszczonych w strzeżonym ośrodku był zagwarantowany w sposób właściwy i optymalny. W tym celu, jak zostało już wielokrotnie wskazywane w korespondencji kierowanej do Pana Rzecznika, wdrożonych zostało wiele procedur oraz trybów postępowania, które w sposób drobiazgowy, skrupulatny i uważny pozwalają na wczesną identyfikację osób należących do grupy szczególnego traktowania, stały monitoring tych osób oraz zapewnienie im, w zależności od występujących w tym zakresie potrzeb, odpowiedniej opieki medycznej i psychologicznej.

Odnosząc się do wskazywanej przez Pana Rzecznika możliwości przyjmowania przez właściwe organy Straży Granicznej wsparcia ze strony organizacji pozarządowych w zakresie zapewnienia pomocy psychologicznej cudzoziemcom przebywającym w strzeżonym ośrodku uprzejmie informuję, że Straż Graniczna takie działania już podjęła. Aktualnie nawiązana została współpraca z Międzynarodową Organizacją do Spraw Migracji (IOM), w ramach której planowane jest wdrożenie wielopłaszczyznowego działania projektowego, obejmującego również poszerzenie oferty psychologicznej (o psychologów niezwiązanych ze Strażą Graniczną) kierowanej do cudzoziemców umieszczonych w tych obiektach.

W kwestii sygnałów o trudnościach psychologów współpracujących z organizacjami pozarządowymi w uzyskaniu zgody na widzenie z cudzoziemcem umieszczonym w strzeżonym ośrodku dla cudzoziemców, mimo że w art. 415 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 roku o cudzoziemcach przewidziane jest prawo cudzoziemców umieszczonych w strzeżonym ośrodku lub przebywających w areszcie dla cudzoziemców do

kontaktowania się z organizacjami pozarządowymi lub międzynarodowymi zajmującymi się udzielaniem cudzoziemcom pomocy, informuję, że prezentowane przez Straż Graniczną stanowisko w przedmiotowej kwestii w żaden sposób nie ogranicza ww. prawa cudzoziemca.

Pragnę zaznaczyć, iż zgodnie z Regulaminem organizacyjno-porządkowym pobytu cudzoziemców w strzeżonym ośrodku i areszcie dla cudzoziemców, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 24 kwietnia 2015 roku *w sprawie strzeżonych ośrodków i aresztów dla cudzoziemców*, obowiązkiem kierownika strzeżonego ośrodka jest określenie w porządku dnia miejsca bezpośredniego kontaktowania się cudzoziemca z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się udzielaniem cudzoziemcom pomocy, w tym pomocy prawnej, a spotkania organizacji pozarządowych z cudzoziemcami odbywają się cyklicznie we wszystkich strzeżonych ośrodkach dla cudzoziemców. Trudno zatem zgodzić się z opinią co do ograniczania przez Straż Graniczną prawa cudzoziemca do kontaktowania się z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się udzielaniem pomocy.

Ponadto informuję, że część organizacji pozarządowych wnioskujących o wejście na teren strzeżonego ośrodka dla cudzoziemców psychologa celem przeprowadzenia konsultacji psychologicznych dla cudzoziemców, nie posiada w swoim statucie, wśród celów działania, aktywności polegającej na prowadzeniu działań w zakresie pomocy psychologicznej, czy medycznej na rzecz cudzoziemców. Przedmiotowe wnioski zatem trudno przyjąć jako zasadne z uwagi na brak wyraźnego wskazania w statusowej zdolności danej organizacji pozarządowej zadań związanych z zapewnianiem pomocy psychologicznej dla cudzoziemców.

Jednocześnie informuję, że Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 19 grudnia 2022 roku (sygn. akt II OSK 240/22) uznał, że organizacje nie mogą w sposób niczym nieograniczony inicjować odrębnych postępowań administracyjnych, a następnie sądowych, które niekoniecznie w sposób rzeczywisty zmierzałyby do ochrony sytuacji prawnej i faktycznej cudzoziemca. Brak inicjatywy ze strony cudzoziemca w postaci jego wniosku bądź zgody, oraz postawienie organizacji społecznej w centrum takiego postępowania to faktycznie działanie mogące utrudnić ochronę praw cudzoziemca. Nie może bowiem dochodzić do sytuacji, w których stowarzyszenie wchodzi w rolę podmiotu decydującego o prawach i obowiązkach cudzoziemca. Sprawa, w której został wydany wyrok, dotyczyła działań jednego z podmiotów pozarządowych, który wystąpił do Komendanta Głównego Straży Granicznej z wnioskiem o umożliwienie przeprowadzenia konsultacji psychologicznej z cudzoziemką przebywającą w Strzeżonym Ośrodku dla Cudzoziemców w Kętrzynie. Wniosek organizacji został rozpoznany przez Komendanta Głównego Straży Granicznej negatywnie. Należy podkreślić, że cudzoziemcy w ośrodkach mają zapewnioną opiekę medyczną, w tym specjalistyczną opiekę psychologiczną. Odmowne rozpoznanie wniosku zostało zaskarżone przez Stowarzyszenie do WSA w Warszawie, a po negatywnym dla niego rozstrzygnięciu sądu I instancji, wystąpiło do NSA ze skargą kasacyjną od wyroku WSA, która również została oddalona.

Z wyrazami szacunku,

gen. dyw. SG Tomasz Praga

/podpisano elektronicznie/